

ECN 122

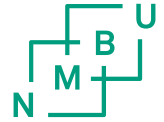
Sparing og permanent inntekt

Kapitalmarkedene (= sparing og investering) sentrale for Norge etter oljen, med store endringer for norsk økonomi de neste åra

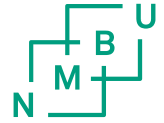
Innhold

- teoretisk og empirisk grunnlag
- optimal (privat) sparing
- samfunnsmessig optimal sparing

Teorigrunnlag og empiri

- Permanent inntekt
  - Friedman individnivå: forventet arbeidsinntekt ←
    - ◆ kapitaleffekt på arb.prod. (jf. Solowmodellen)
    - ◆ humankapital + effekt av funksjonell økonomi (endogen vekstteori)
  - makro: + direkte avkastning fra nasjonalformuen
    - ◆ Norge: olje – vesentlig del av nasjonalformuen
    - ◆ ... men arb.inntekt viktigere (jf. Perspektivmeld.)
- Bærekraftig disponibel kapitalinntekt
  - renteavkastning fra nasj.formuen ← $r > 0$
  - ... men tar ut all rentavkastning fra formuen → ikke noe kapital til reinvestering (jf. Solowmod.)

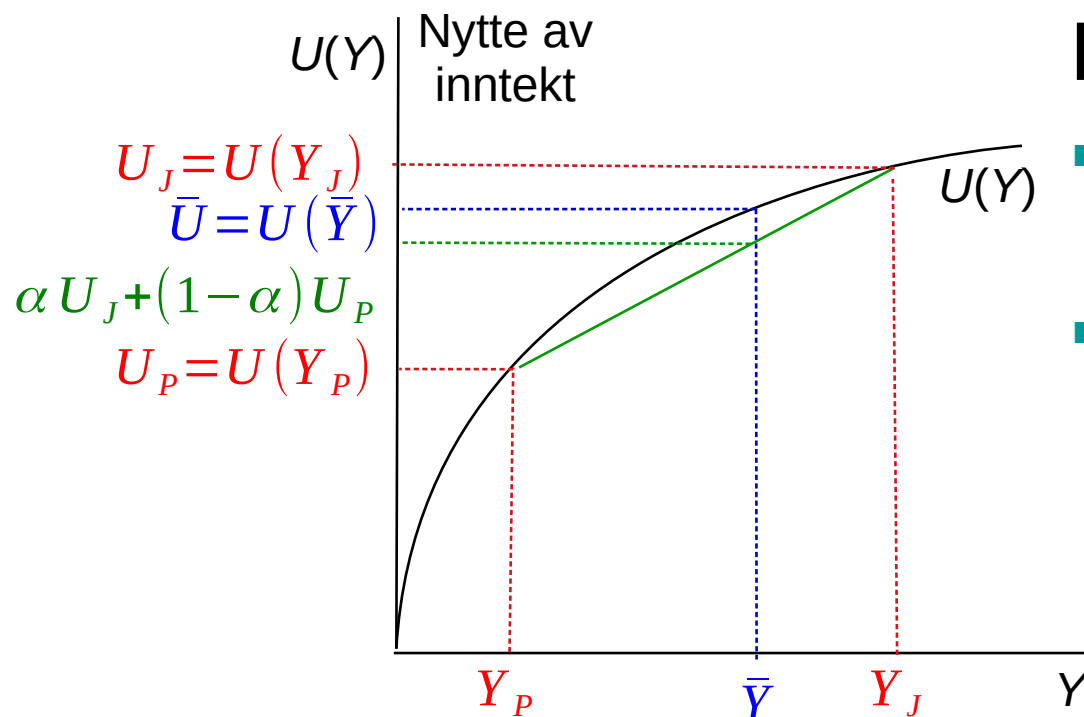

Optimal privat sparing (1)

- Avtakende grensenytte fra forbruk →
  - personlig velferdsgevinst fra å utjamne forbruk over tid
  - Vanskeligere å justere forbruk ned enn opp → mulig velferdsgevinst (reduisert justeringskostn.) ved å spare noe for å ikke måtte redusere framtidig forbruk
  - sikre at framtidig forbruk ikke synker (justert for at forventede forbruksmønstre kan endres)
    - eks.: pensjonister – ikke utgifter til jobbreise
- Analyseverktøy – samme figur som forsikring

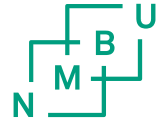
... optimal privat sparing (2)

- Teoretisk grunnlag for sparing til pensjon
→ høyere velferd (alt anna likt):
  - Marginal avtakende nytte forbruk, α andel i jobb
  - Stilisert: utjamna ($\bar{Y}$), jobb (Y_J) & pensjon (Y_P)

Merknad

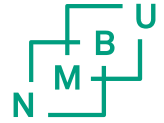
- just. pensjon Y_P satt kunstig lågt
- sparing (utj. inntekt) → velferd ↑, men størrelse spar. kan ikke bestemmes
Disponibel inntekt (minus pensj.spar)

... optimal privat sparing (3)

- Forutsetning for at sparing auker velferden
  - Avtakende marginalnytte av forbruk (disp.inntekt)
  - $r > \delta$ (sparerenta $>$ konsumutålmodigheten)
    - ◆ $r < \delta \rightarrow$ optimalt å bruke all disponibel inntekt «nå»
- Metoder for å finne optimal fordeling mellom forbruk og sparing
  - Permanent inntekt: samle all forventet inntekt over livsløpet og fordele optimalt
  - Dynamisk programmering: maksimering av diskontert forventet nytte over livsløpet gitt forv. Innt.
  - Prinsippielt ganske like, perm.inntekt lettest i bruk

Samfunnsmessig optimal sparing

- Kan være avvik mellom privat optimal sparing (for den enkelte) og samfunnsmessig optimum
  - vanligst: spares for lite samfunnsmessig
  - unntak: lågkonkunktur og pessimistiske forv. = likviditetsfella → auke off. forbruk politikk alt.
- Virkemidler for optimal (auka?) sparing
  - Skattefordeler og fradragordninger
  - Skatt på forbruk
- Problemområde: ensidig sparing
  - Norge: for høg boligsparing → risiko v/ ensidig kaptialplassering